

<http://www.arianafghanistan.com>

۲۰۱۹/۰۸/۱۹

انجمن فارو

گرامیداشت از صدمین سالگرد خاطره استقلال ۱۹۱۹ و جنبش امانی

په اروپا کی دمیشه افغانانو د تولنو فدراسیون

فدراسیون سازمانهای پناهندگان افغان در اروپا

Federation of Afghan Refugee Organizations in Europe

انجمن فارو

گرامیداشت از صدمین سالگرد خاطره استقلال ۱۹۱۹ و جنبش امانی

استرداد استقلال سیاسی افغانستان از بریتانیای استعمارگر که سرزمین های بیشماری را به زور اسلحه عصری و نیرنگهای استعماری تحت کنترل خود داشت و به گفته خود انگلیسها آفتاب در سرزمین اش غروب نمیکرد، محصول گام شجاعانه شاه جوان امان الله خان بود. شاه امان الله با تشکیل لویه جرگه از مردم افغانستان خواستار آن شد تا از تصمیم او مبنی بر استرداد استقلال سیاسی افغانستان پشتیبانی کنند. مردم افغانستان که از امیران تابع انگلیس به ستوه آمده و خواستار استقلال بودند، با تقدیم جان و مال برای استرداد اسقلال وطن عزیز خویش، از شاه جوان پشتیبانی کردند. نیروی مردم تحت ذعامت شاه امان الله در جنگ استقلال پیروز شد و استعمارگران بریتانیایی را مجبور به برسمیت شناختن استقلال افغانستان ساخت. این رویداد تاریخی صفحه زرینی را در تاریخ معاصر افغانستان تشکیل میدهد.

به تعقیب کسب استقلال افغانستان شاه امان الله به همکاری عده ای از یارانش که ریشه در جنبش مشروطه خواهی افغانستان داشته و یا متمایل به ترقی و تعالی کشور شان بودند، آغاز نمود به پیاده کردن اصلاحات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در افغانستان. هدف اصلاحات امانی سوق افغانستان بطرف مدرنیته (عصری شدن) بود. پیش کسوتان جنبش امانی آرزو داشتند با دست زدن به این اصلاحات نخستین گام ها را برای قرار گرفتن افغانستان در جایگاه مناسبی در ردیف کشورهای پیشرفته، بردارند. شالوده یک جامعه مدرن بر قانون اساسی گذاشته میشود. قانون اساسی ای که تحت رهبری شاه امان الله برای افغانستان تهیه شد، "نظامنامه اساسی دولت شاهی افغانستان" بود. این نخستین قانون اساسی افغانستان در سال ۱۹۲۳ تدوین و تصویب گردیده بعد از توشیح به مرحله اجرا در آمد. به تعقیب آن سایر قوانین که به نام نظامنامه ها یاد میشدند چوکات حقوقی ریفورمهای متعدد، در ساحات مختلف را پی ریزی نمودند.

"نظامنامه اساسی دولت شاهی افغانستان" بردگی و کنیزی را در افغانستان لغو نمود، حقوق و آزادی های اساسی اتباع را تضمین کرد، مساوات حقوق تمام اتباع افغانستان (بشمول زنان) را تسجیل نمود، قوای ثلاثه را از هم تفکیک کرده و ساحه صلاحیت قوه اجرائیه را در چوکات قانون محدود ساخت. روابط بین المللی افغانستان بعد از استقلال توسعه بی سابقه یافت. سفر هیأت افغانستان تحت رهبری شاه امان الله به اروپا نقش مهمی در معرفی افغانستان به دول و مردم اروپا و کسب توجه اروپائیان به تحولات در این کشور داشت. معارف از توجه خاص شاه برخوردار بود و در دهه امانی (۱۹۱۹-۱۹۲۹) در کابل و ولایات با وسعت بیسابقه ترویج شد. نهضت نسوان تحت رهبری ملکه ثریا نخستین زمینه رشد و درخشش برای زنان افغانستان در تاریخ معاصر افغانستان بود. اصلاحات فوق الذکر بخاطر وسعت و سرعت تطبیق آن در تاریخ بنام جنبش امانی یاد میگردد. صرف نظر از عجله در تطبیق برخی اصلاحات فرهنگی، میتوان گفت که در مجموع دوره دهساله جنبش امانی هم صفحات زرینی از تاریخ افغانستان را تشکیل میدهند.

دوره امانی تنها دوره ای بود که در آن علاوه بر صیانت و استفاده مؤثر از استقلال سیاسی کشور برای تأمین استقلال اقتصادی، انکشاف معارف و ارتقای دانش جوانان تا سطح خودآگاهی ملی، کار با نقشه و دوامدار صورت میگرفت. شاه بخصوص قبل از سفرش به اروپا از محبوبیت خاصی در میان مردم افغانستان برخوردار بود. با داشتن چنین اوصاف رژیم امانی خار چشم استعمار انگیس در منطقه و منبع امید برای خلقهای در بند هندوستان، بخصوص قبایل آنطرف خط فرضی دیورند بود. ادامه کار این رژیم خطری بود برای منافع دولت انگیس در هند برتانوی. انگلیسها رجوع نمودند به توطئه برای براندازی رژیم امانی. این توطئه ها که همزمان با سفر هیأت افغانی تحت رهبری شاه و ملکه به اروپا با تبلیغات زهر آگین آغاز گردید، بنابر بیسوادی مردم افغانستان و استفاده انگلیسها از عناصر نفوذی شان که در لباس روحانی بین مردم تعبیه شده بودند، سرانجام انگلیسها قادر به خاتمه دادن به این دوره مبتنی بر استقلال و ترقیخواهی در افغانستان گردیدند. حوادث ناگواری که از سقوط رژیم امانی بدینسو در وطن ما اتفاق افتاد، علاوه بر عقب راندن پیشرفتهای حاصله در دوره امانی نقض و حتی حذف مکرر استقلال کشور را در پی داشت. متأسفانه دوره امانی در افغانستان دیگر تکرار نشد. از همین رو استرداد استقلال افغانستان در ۱۹۱۹ و اصلاحات ترقیخواهانه دوره امانی در اذهان مردم به یک الگوی پسندیده و یک خاطره فراموش ناشدنی مبدل شده است.

فدراسیون سازمانهای پناهندگان افغان در اروپا (فارو) از تأسیس خویش بدینسو هر سال به بزرگداشت از خاطره استرداد استقلال سیاسی کشور در ۱۹ اگست ۱۹۱۹ و یابود از دوره دهساله مبتنی بر استقلال و اصلاحات ترقیخواهانه متعاقب آن، می پردازد. هیأت مدیره فارو در چندین کنفرانس سالانه خویش افتخار میزبانی از مرحوم شهزاده احسان الله و خانم شان مرحومه لیلا طرزی و شاهدخت هندیه د افغانستان دختر شاه امان الله را داشته است. کنفرانس امسال فارو که بتاريخ ۱۹ اکتوبر ۲۰۱۹ در کشور هالند برگزار میگردد، به بزرگداشت از صدمین سالگرد خاطره پُر افتخار کسب استقلال در ۱۹۱۹ و اصلاحات ترقیخواهانه امانی اختصاص یافته است. امید بتوانیم از این طریق به تقویت عنعنۀ استقلال خواهی مردم افغانستان و تشدید حس ترقیخواهی در میان نسل جوان این کشور، سهمی ولو کوچک ادا کرده باشیم.

هیأت مدیره فدراسیون سازمانهای

پناهندگان افغان در اروپا (فارو)